

ประกาศวิธีนับวันเดือนปี

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าอยู่หัว ท้าวธวัชเหนือเกล้าฯ ดำริว่า

วิธีนับวันเดือนปีในราชการ ซึ่งได้มีประกาศไว้แต่ในรัชกาลก่อน เรียกว่าประกาศให้ใช้วันอย่างใหม่ ลงวันพฤหัสบดี เดือนสี่ แรมสิบสอง ค่ำ ปีชวด สัมฤทธิศก จุลศักราช ๑๒๕๖ นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นความประสงค์สำหรับที่จะใช้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยดีอยู่แล้ว แต่ว่าดูเหมือนหนึ่งสำหรับที่จะใช้ ในการอนาคตฝ่ายเดียว จึงได้กำหนดให้ใช้แต่วันโกสินทรศก แต่แสดงวิธีใช้กับอธิการุทิติน ตามวิธีที่เรียกว่าปฏิทินอย่างใหม่ ในยุโรปนั้น อย่างเดียว ฝ่ายการในอดีตนั้น หาได้กล่าวกำหนดลงไว้ไม่

จารึกในราชกิจจานุเบกษา

วิธี นับ วัน เดือน ปี ใน ประเทศ อัน รุ่งเรือง แล้ว ที่หลาย คน ที่มี เปน
 สำคัญ ใ้ ห่วงไป นับ ว่า มี อยู่ ดัง อย่าง ๆ หนึ่ง เรียก ชื่อ ว่า ปฏิทิน ยุ่เลียน
 ฤา ปฏิทิน อย่าง เก่า ก็ เรียก ปฏิทิน อย่าง นี้ มี กำหนด วัน แด่ เดือน อย่าง ที่
 ประกาศ ให้ ใ้ อยู่ แต่ ครั้ง คน นี้ เ็น เดือน มกราคม ใ้ บัด ถัด ศักราช
 แต่ มี อธิกรั ์ ทิน ทุก ปี เมื่อ เวลา เขา เลข ๔ หาร คฤศศักราช ได้ ชาติ ตัว
 ไม่มี เศษ ปฏิทิน อย่าง นี้ มี ประมาณ มี หัก ๓๖๕ วัน กับ ๖ ชั่วโมง ๑๕ นาที
 ปฏิทิน อีก อย่าง หนึ่ง เรียก ว่า เกรกอเรียนปฏิทิน ฤา ปฏิทิน อย่าง ใหม่
 ซึ่ง ได้ ใ้ ใน ยุโรป ที่ เมือง โรม เ็น ครั้ง แรก ตั้งแต่ ปี คฤศศักราช
 ๑๕๘๒ ฤา เมื่อ พุทธศักราช ๒๑๒๕ มาจนทุกวันนี้ ปฏิทิน
 อย่าง ใหม่ นี้ ได้ มี ใน ประกาศ ซึ่ง กล่าว มา ข้าง ต้น นี้ ใ้ ใ้ อยู่ แล้วย
 แต่ เกือบ เหมือน กัน กับ ปฏิทิน อย่าง เก่า ทุก อย่าง แปรต กัน แต่ เพียง
 เมื่อ คฤศศักราช ครบ ร้อย หนึ่ง ฤา สอง ร้อย ฤา สาม ร้อย ปี ซึ่ง
 เลข ๔ หาร ชาติ ตัว แล้วย นั้น ห้ามไม่ ให้ มี อธิกรั ์ ทิน ต่อ ครบ
 ๕ ร้อย ปี เมื่อใด จึง ให้ มี เหมือน นั้น อีก การ ที่ ต้อง มี ปฏิทิน อย่าง ใหม่ แก่
 อย่าง เก่า นั้น ใ้ นี้ ก็ เพราะ เหตุ ที่ จำนวน เวลา ปี ปฏิทิน อย่าง เก่า ยาว
 กว่า กำหนด จำนวน เวลา สำมัญ ึ่ง ภราศั อยู่ ประมาณ ปี ละ ๑๑ นาที
 เมื่อ การ เ็น อยู่ อย่าง นี้ ๑๓๑ ปี เศษ ก็ จะ เกิด วน จาก กำหนด ฤศกาล
 ไป วัน หนึ่ง จึง ต้อง คิด เด็ก อธิกรั ์ ทิน เสีย ให้ พก ตรง กัน แม้ ว่า ปฏิทิน
 อย่าง ใหม่ นี้ มี จำนวน เวลา ปี ละ ๓๖๕ วัน ๕ โมง ๔๙ นาที ๑๒ วินาที

นี้ก็ยังเกินกว่าจำนวนเวลาตามบัญชีการนัดอยู่ประมาณปีละ ๒๐๐ วินาที
 แต่ว่าต่อเมื่อกาลล่วงไป ๒๐๖๐ ปีเศษ จึงจะมีถึงถึงวันหนึ่งได้
 ยะเป็นเวลาอันเกิดอาชวาทย์วันนั้นที่จริงต้องมีการซ่อมแซมการสำหรับ
 ชนในอนาคตรวดคิดแก้ต่อไป จึงหาได้มีกำหนดแก้ไขไว้ไว้แล้วแต่
 แต่กระนั้นก็ยังมีความคิดของผู้ที่ทราบกาลกำหนดนั้นว่า ถ้าแม้จะ
 แก้ไขให้อุบัติต้องต่อไปในอนาคตนั่นแล้ว เมื่อจุดศักราชพันครบ
 สี่พันปี ๆ ไต่ อันเป็นไปตามวิธีอย่างใหม่นี้ให้ มีอภิศรัททินแล้ว จึง
 อภิศรัททิน ปีนี้แล้ว ก็ยังจะใช้ได้ตรงกับจุดกาลไปอีกหลายหมื่นปี

ปฏิทินอย่างเก่ากับอย่างใหม่นี้ เมื่อจุดศักราช ๒๐๐ ปีเศษ
 ฤาจะกล่าวกำหนดปีลงให้แน่นอน ก็คือตั้งแต่จุดศักราช ๒๐๐ จน
 ๒๙๙ ฤาพระพุทธศักราช ๒๕๓๓ จน ๒๕๖๒ ปีนั้น วันเดือน
 ตรงกันที่ ๑๖๖ อย่างไม่คลาดเคลื่อนกันจนวันเดียว ตั้งแต่กำหนดนี้
 นับต่อมา ฤาว่านับถอยหลังขึ้นไป วันอย่างใหม่ก็ย่อมมากกว่า
 ฤาน้อยกว่าอย่างเท่ากัน สามวันทุกสี่ร้อยปี ตามที่จะนับต่อมาเป็น
 อนุโลมฤาจะนับถอยหลังขึ้นไปเป็นปฏิทินตามนั้น

ปฏิทินอย่างใหม่ซึ่งมีได้ใช้ในประเทศยุโรปพร้อมที่ถ่วงไปในจุดศ
 ศักราช ๑๘๖๒๒ แต่ได้ใช้เปลี่ยนอย่างเก่ามาโดยลำดับเวลาที่ประเทศ
 ในที่สุดประเทศอังกฤษ จึงได้ประกาศใช้ในจุดศักราช ๑๘๘๒
 ฤาเมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๖๕ นั้น ในประจจุบันการปฏิทินอย่าง

ใหม่ได้ใช้อยู่ในประเทศที่รุ่งเรืองแล้วทุกประเทศ เว้นไว้แต่ประเทศ
รัสเซียประเทศเดียวที่ใช้ปฏิทินอยู่อย่างเก่า

หนึ่ง ทรงพระราชดำริเห็นว่า บัณฑิตโกลินทร ศกที่ใช้อยู่ทุกวันนี้
เป็นการสะดวกดีสำหรับใช้ในการ ประຈຸບັນ แต่อนาคตได้แล้ว แต่การใน
อดีตภคานั้น ถ้าจะมีบังคับให้ใช้ก็จะกระทำให้เข้าใจยากอยู่ที่จะต้อง
นับปีทวนถอยหลังเป็นปฏิโตมเรียกว่าก่อน บัณฑิตโกลินทร ศก แต่ทรง
พระราชดำริเห็นว่า พระพุทธศักราชนั้น ได้เคยใช้ในราชการสำคัญ ๆ
มามิได้ขาด ดังเช่น มีใน ประกาศเบญ บาญ พนงการ สำคัญ เปน
แต่ยังหาได้บังคับให้ใช้ในราชการทั่วไปไม่ ถ้าจะให้ใช้ พระพุทธศักราช
แทน บัณฑิตโกลินทร ศก แล้ว ก็จะเป็น การสะดวกแก่การ อดีตใน
พงษาวดาร ของ กรุง สยาม มากยิ่ง ขึ้น

แต่ได้โปรดเกล้าฯ ให้คำนวณสอบส่วนดูดวง พระราชาของ สมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่ง สมเด็จพระ บรมอัยกาธิราช พระบาทสมเด็จพระ
พระ จอชเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้โหรคำนวณไว้สำหรับ
ใช้จารึก แผ่นศิลาบรรจุ พระเจดีย์ มีฉบับอยู่ใน หอ พระสุวาทย์พิमान
ใน พระบรมมหาราชวัง แต่ที่กรมราชบัณฑิตนั้นก็ได้มีความว่า ได้
กระทำไว้ตามเกณฑ์เลขซึ่งเป็นหลักใน คัมภีร์ สุริยาตร์ แต่ใช้ศักราช
ซึ่ง พระเจ้าอัญชน พระอัยกาของ สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งไว้เมื่อ

วันที่ ๒ มีนาคม ๑๓๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๙ หน้า ๒๖๘

ศักราช กลียุคได้ ๒๔๑๑ ฤกษ์ก่อน พระพุทธศักราช ๑๔๗ ปี วัน ประสูติ
วัน ครดิษฐ์ แต่ วัน ปรีณิพพาน ทั้ง ดำม ดวง พระ ชาตานี้ ตก อยู่ใน เดือน
เมษายน ตาม ปฏิทิน ทั้ง อย่าง เก่า แต่ อย่าง ใหม่ นั้น ทั้ง ขึ้น . แปลก กัน
แต่ เพียง วันที่ มี กำหนด ต่าง ๆ กัน เท่านั้น ควร นับ ว่า เป็น กาด กำหนด
อัน สมควร ที่จะ ถือ ว่า พระพุทธ ศักราช ซึ่ง ตั้ง ต้น แต่ ปี ปรีณิพพาน นั้น
ตั้ง ต้น ปี ใน เดือน เมษายน ได้ ถูก ต้อง ดี แล้ว

เพราะ เหตุ ทั้ง ปวง นี้ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ๆ ให้ ใช้ พระ
พุทธ ศักราช ใน ราชการ ทั้ง ปวง ทั่วไป . แทน รัตน โกสินทร ศก ซึ่ง กล่าว
ไว้ใน ข้อ ๓ ตาม ประกาศ ลง วัน พฤษหิคมปี เดือน สี่ แรม สิบสอง ค่ำ
ปี ชวด สัมฤทธิศก จุติศักราช ๑๒๕๐ เพราะ ฉะนั้น รัตน โกสินทร ศก
เท่าใด บวก ๒๓๒๔ เข้า แล้ว ก็ เป็น ปี พระพุทธ ศักราช เท่านั้น แต่ กำหนด
ปี อธิกสุรทิน ที่ กล่าว ไว้ สำหรับ กับ รัตน โกสินทร ศก ใน ข้อ ๕ นั้น เพื่อ ให้
เป็น พระพุทธ ศักราช แล้ว ให้ลบ ๑๔๒ ฤกษ์ บวก ๒๕๘ อย่าง หนึ่ง อย่างใด
ก็ได้ เหมือน กัน เมื่อ ลบ ฤกษ์ บวก แล้ว เป็น จำนวน เลข เท่าใด เอา เลข ๔
หาร ได้ ชาติ ตัว ปีใด ปี นั้น เป็น อธิกสุรทิน ตาม ปฏิทิน อย่าง เก่า สำหรับ
ทำ ใน อดีตกาล ทั้งสิ้น แต่ ส่วน ปฏิทิน อย่าง ใหม่ ที่ ใช้ กัน อยู่ ทุก วัน นี้
ให้ลบ ฤกษ์ บวก แลเอา เลข ๔ หาร เหมือน อย่างว่า มา แล้ว นี้ เว้น แต่ ปีใด ๆ
แม้ว่า ๔ หาร ชาติ ตัว ได้ แล้ว . แต่ ว่า ปี นั้น เอา ๔๐๐ หาร ไม่ ชาติ ตัว

เล่ม ๒๙ หน้า ๒๖๙

ราชกิจจานุเบกษา

วันที่ ๒ มีนาคม ๑๓๑

จะมีเศษ ร้อยหนึ่ง ฤๅสอง ร้อย ฤๅสาม ร้อยก็ดี ปีทั้งสาม อย่างนี้
เป็นปีปรกติสุรทิน ต่อเมื่อ ๔๖๐ ทารขาดตัวด้วยแล้วจึงเป็นปีอธิก
สุรทิน . นอกจากกำหนดปีที่กล่าวมาแล้วนี้ ส่วนวันแต่เดือนนั้น
ให้ไปตามประกาศเก่าที่อ้างมาข้างต้นนี้ทุกประการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๓๑

เป็น พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ วันที่ ๘๓๔ ฤๅปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้